

ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ КОНФЛІКТ СРСР З ЯПОНІЄЮ В XX ст.

Конфлікт між Росією та Японією щодо територіальних урегулювань є досить важливим на сьогоднішній день. Адже це питання виникло ще за часів Російської імперії, а його вирішення продовжує бути актуальним. Постає питання: чому саме суперечності цих двох країн є важливими для історичної науки? Багато науковців, а саме А. Полонський, А. Сгибнев, О. Арбатов, розглядали це питання з точки зору історичних фактів та визначали важливість роботи для всесвітньої історії та сучасності. В даній роботі ми намагаємося проаналізувати початок конфлікту, та його розвиток.

Початок конфлікту між СРСР і Японією відбувся ще задовго до Другої світової війни. У 1931 році Японія, захопивши Маньчжурію впритул наблизилась до кордонів Радянського Союзу. СРСР не збирався поступатися кордонами. Перша реально небезпечна агресія зі сторони Японії відбулася у 1938–1939 роках, коли Японія здійснила напад на Монголію, яка була союзницею СРСР, та зустріла доволі сильний опір з боку радянських військ. Отримавши поразку, Японія лише збільшила військову могутність та вичікувала моменту для іншого нападу.

Друга світова війна стала приводом до розгортання нового конфлікту між Радянським Союзом та Японією. Але СРСР не довелося відчувати всю могутність японської армії. Адже головний удар японської військової могутності випробували Сполучені Штати Америки. Радянський Союз вичікував моменту для оголошення війни Японії. Але небажання воювати на два фронти змусило його зачекати до того моменту коли закінчиться війна на європейському фронті. Ялтинська угода трьох великих держав (СРСР, США і Великобританії) з питань Далекого Сходу від 11 лютого 1945 р. передбачала в якості однієї з умов вступ СРСР у війну проти Японії і «передачу Радянському Союзу Курильських островів та Південного Сахаліну». Радянський Союз стверджував, що завдяки Ялтинській угоді було отримано юридичне підтвердження передання йому Курильських островів, включаючи острови Ітуруп, Кунашир, Шикотан і Хабомаї. Японія дотримується тієї позиції, що Ялтинська

угода не є рішенням щодо остаточного територіального врегулювання і що вона не була учасником цієї угоди, ні юридично, ні політично не пов'язана його положеннями. Японія після поразки у війні не могла претендувати на ці території.

У післявоєнні роки ця проблема не раз зустрічалась в історії цих двох країн. Так, влітку 1956 року територіальні домагання японців звелися до вимогу передачі Японії лише південних Курил, які були найбільш сприятливою для життя і господарського освоєння частиною Курильського архіпелагу. Але тоді їм вдалося повернути лише два острови (Шикотан і Хабомаї). Тема конфлікту не підіймалася протягом 30 років. І лише після розпаду СРСР, Японія помітивши політичне послаблення в новій державі, вирішила здійснити поставлені цілі. Подальші переговори 1994–1999 рр. російських і японських дипломатів не внесли по суті справи нічого нового в ситуацію, яка склалася на російсько-японських переговорах з приводу територіального питання. Інакше кажучи, територіальна суперечка двох країн зайшла в глибокий глухий кут, і вирішення його не було досягнуто ні тією, ні іншою стороною.

Таким чином, розглянувши початок конфлікту та його подальший розвиток, ми дізналися чому ці країни були втягнуті в довготривалу суперечку, розглянули етапи розвитку конфлікту. Вирішення цього питання є досить важливим як для історичної науки, так і для подальшого розвитку цих двох країн.